

2019/2156(INI)

23.3.2020

NUOMONĖS PROJEKTAS

ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas
(2019/2156(INI))

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

Nuomonės referentas: Stanislav Polčák

PR_INI

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	7

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas (2019/2156(INI))

EUROPOS PARLAMENTAS,

- atsižvelgdamas į 2001 m. rugsėjo mėn. veiksmų planą dėl miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena (FLEGT veiksmų planas), FLEGT savanoriškos partnerystės susitarimus (SPS) su trečiosiomis šalimis ir 2018–2022 m. FLEGT darbo planą,
- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 11 straipsnį, 191 straipsnio 1 dalį ir 208 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą, kuriuo patvirtinama ES kompetencija saugoti Europos miškus¹,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“ (COM(2018)773),
- atsižvelgdamas į 2013 m. ES miškų strategiją (COM(2013)659),
- atsižvelgdamas į ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. (COM(2011)244),
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų 2015–2030 m. darnaus vystymosi tikslus (DVT),
- atsižvelgdamas į 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje pasiektą Paryžiaus susitarimą,
- atsižvelgdamas į 1992 m. Biologinės įvairovės konvenciją, visuotinį 2011–2020 m. strateginį biologinės įvairovės išsaugojimo planą ir Aičio biologinės įvairovės tikslus,
- atsižvelgdamas į Komisijos tyrimo „ES vartojimo poveikis miškų naikinimui. Išsami ES vartojimo poveikio miškų naikinimui analizė“ galutinę ataskaitą (2013 m.),
- atsižvelgdamas į Europos Komisijos Aplinkos generalinio direktorato užsakytos (2017 m.) galimybių studijos dėl galimybių stiprinti ES veiksmus, nukreiptus prieš miškų naikinimą, projektą,
- atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 17 d. Komisijos komunikatą „Miškų naikinimo ir alinimo problemų sprendimas siekiant sustabdyti klimato kaitą ir biologinės įvairovės nykimą“ (COM(2008)645),

¹ 2018 m. balandžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Europos Komisija / Lenkijos Respublika*, C-441/17, EU:C:2018:255.

- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų strateginius miškų planus 2017–2030 m. (UNSPF);
 - atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ (COM(2019)352),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,
- A. kadangi, nepaisant visų iki šiol dėtų pastangų, dabartinės politikos priemonėmis neįmanoma tinkamai užtikrinti pasaulio miškų išsaugojimo ir tausaus naudojimo;
 - B. kadangi veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti esamus miškus ir aktyviai bei tvariai kurti naujus miškus, sustiprinimas turi atlikti esminį vaidmenį įgyvendinant ES tvarumo politiką;
 - C. kadangi ES taip pat netiesiogiai prisideda prie pasaulio miškų naikinimo ir alinimo, be kita ko vartojant produktus, kurie susiję su miškų naikinimu;
 - D. kadangi, siekiant veiksmingiau apsaugoti pasaulio miškus, reikės imtis veiksmų visais lygmenimis ir reikės didelių investicijų;
 - E. kadangi didesnė miškų apsauga suteikia ekonominio vystymosi galimybių, ypač vietos bendruomenių lygmeniu;
 - F. kadangi, atsižvelgiant į problemos mastą, ES lėšų, skirtų miškams ir tvariai miškotvarkai šalyse partnerėse remti, nepakanka;
 - G. kadangi ES turi praktinės patirties tvarios miškotvarkos srityje ir padedant kitoms šalims stiprinti pajėgumus;
1. pritaria dokumente COM(2019)352 išdėstytiems ES veiksmų stiprinimo prioritetams; tačiau pažymi, kad ES užmojai turėtų būti didesni;
 2. pabrėžia, kad ES turi galių, atsakomybę ir finansinių išteklių, kad apsaugotų Europos miškus – pasaulio miškų dalį; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, būtų nuosekliai taikomos Europos miškams;
 3. pabrėžia esminį čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių vaidmenį saugant pasaulio miškus ir ragina Komisiją atsižvelgti į šį vaidmenį priimant ir įgyvendinant miškų apsaugos priemones bei užtikrinant jų vykdymą tiek ES lygmeniu, tiek pagrindiniuose tarptautiniuose forumuose;
 4. pabrėžia pilietinės visuomenės vaidmenį aplinkos apsaugos ir tvaraus vartojimo srityse ir ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti skaidrumą ir visuomenės dalyvavimą įgyvendinant su miškais susijusias priemones, siekiant skatinti miškų apsaugą;
 5. mano, kad bendra sąvokos „įtakos miškų naikinimui neturinti tiekimo grandinė“ apibrėžtis yra labai svarbi sprendžiant prekių, kurios prisideda prie miškų naikinimo, problemą, ir ragina Komisiją pasiūlyti tokią apibrėžtį;
 6. ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų nedelsiant atlikti tyrimai dėl įtakos miškų

naikinimui neturinčių produktų sertifikavimo schemų, ir pateikti šiuos tyrimus kartu su pasiūlymu dėl tolesnių veiksmų Europos Parlamentui apsvarstyti;

7. rekomenduoja Komisijai ypatingą dėmesį skirti galimybėms reguliuoti patekimą į Sąjungos rinką, siekiant propaguoti įtakos miškų naikinimui neturinčius produktus, įskaitant galimybę pradėti taikyti išsamaus patikrinimo reglamentą dėl miškams pavojų keliančių produktų;
8. ragina privatųjį sektorių aktyviau dalyvauti kovojant su miškų naikinimu; kartu ragina Komisiją stiprinti bendradarbiavimą su privačiuoju sektoriumi ir parengti tinkamas savanorių skatinimo priemones, grindžiamas bendros atsakomybės principu;
9. pabrėžia, kad metodai, naudojami siekiant dokumentų rinkinyje „Švari energija visiems europiečiams“ nustatytų tikslų, neturi prisidėti prie miškų naikinimo ir alinimo kitose pasaulio dalyse; todėl ragina Komisiją iki 2021 m. peržiūrėti atitinkamus prie Komisijos reglamento (ES) 2019/807 pridėtos ataskaitos aspektus ir prireikus nedelsiant ir bet kuriuo atveju iki 2023 m. persvarstyti šį reglamentą, remiantis mokslo žiniomis ir laikantis atsargumo principo;
10. palankiai vertina Komisijos planą užtikrinti, kad miškų naikinimo klausimas būtų įtrauktas į šalies lygmens politinius dialogus, ir rekomenduoja Komisijai į šiuos dialogus įtraukti žmogaus teisių, ypač čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių teisių, propagavimo, taip pat paramos aplinkosaugininkams klausimus;
11. palankiai vertina Komisijos planą padėti šalims partnerėms kurti ir įgyvendinti nacionalines miškų ir jų tvaraus valdymo sistemas, tačiau mano, kad tokia parama turėtų duoti pamatuojamų rezultatų, įrodančių jos ekonominį efektyvumą, ir rekomenduoja Komisijai įtraukti šį aspektą į savo svarstymus ir veiksmus;
12. ragina Komisiją pasiūlyti konkrečių priemonių, kuriomis būtų stiprinama politinė ir reguliavimo sistema, skirta tvariai miškotvarkai ir žemės naudojimo planavimui remti;
13. ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti tvarios medienos kuro gamybos ir naudojimo priemonėms, atsižvelgiant, *inter alia*, į didelį medienos granulių importą į ES ir galimą pavojų, kurį šis importas kelia trečiųjų šalių miškams;
14. ragina ES apsvarstyti galimybę teikti paramą trečiosioms šalims, galinčioms pereiti prie atsinaujinančiųjų energijos šaltinių, taip sumažinant spaudimą naikinti miškus, kurį lemia medienos naudojimas kurui;
15. palankiai vertina Komisijos planą stiprinti bendradarbiavimą pasaulio miškų apsaugos politikos ir priemonių klausimais pagrindiniuose tarptautiniuose forumuose ir ragina Komisiją stengtis bendradarbiauti su šiais forumais siekiant, be kita ko, suderinti vartojamus terminus ir sąvokas (pvz., tvari miškotvarka ar įtakos miškų naikinimui neturinčios tiekimo grandinės) ir užtikrinti priimtos politikos ir priemonių nuoseklumą;
16. ragina Komisiją užtikrinti, kad į visus naujai priimtus prekybos susitarimus, tiek išsamius, tiek atitinkamus pagalbinus susitarimus, būtų įtrauktos su miškais susijusios nuostatos ir apsaugos priemonės, kad juos įgyvendinant nebūtų naikinami ir alinami miškai;

17. rekomenduoja Komisijai įvertinti galimybę įtraukti miškų apsaugos nuostatas į galiojančius prekybos susitarimus, kuriuose tokių nuostatų dar nėra;
18. ragina Komisiją užtikrinti, kad prekybos susitarimų poveikis miškų būklei būtų sistemingai vertinamas atliekant poveikio tvarumui vertinimus ir taikant kitus atitinkamus vertinimo metodus ir kad vėliau į šių vertinimų išvadas būtų atsižvelgiama sprendžiant, ar sudaryti tokius susitarimus;
19. ragina Komisiją į būsimą ES miškų strategiją įtraukti privalomus miškų ekosistemų, įskaitant vietinius Europos miškus, apsaugos ir atkūrimo tikslus;
20. mano, kad būtina nukreipti privačiojo ir viešojo sektorių finansinius srautus atitinkamuose pramonės sektoriuose į veiklą, nesusijusią su miškų naikinimu;
21. ragina Komisiją sistemingai integruoti su miškais susijusius elementus į vystymosi politiką ir visas investicijų ir paramos programas, skirtas šalims gamintojoms, ir apsvaistyti galimybę nustatyti, kad investicijos ir parama priklausytų nuo to, ar paisoma šių elementų;
22. ragina Komisiją imtis konkrečių veiksmų siekiant pagerinti informacijos ir duomenų, gautų naudojant esamas ir naujas miškų stebėsenos priemones, prieinamumą ir užtikrinti, kad ši informacija būtų platinama visuomenei, vartotojams ir privačiajam sektoriui prieinama ir suprantama forma;
23. pabrėžia, kad nepriklausoma stebėseną ir keitimasis informacija yra labai svarbūs norint pagerinti valdymą ir palengvinti įsipareigojimų visiškai nenaikinti miškų laikymąsi; ragina ES teikti didesnę finansinę ir techninę paramą šalims partnerėms, kad būtų pasiekti šie tikslai, ir padėti joms įgyti patirties, kuri būtina siekiant patobulinti vietos miškų valdymo struktūras ir atskaitomybę;
24. paveda Pirmininkui perduoti šį sprendimą Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Miškai užima apie 30 proc. žemės ploto ir sudaro 80 proc. biologinės įvairovės. Vien šio teiginio gali pakakti jų apsaugos poreikiui pagrįsti. Tačiau šis priežasčių sąrašas toli gražu nėra baigtinis. **Miškai turi didelę socialinę, kultūrinę ir dvasinę vertę ir kartu atlieka daugybę funkcijų – nuo gamybinių iki ne mažiau svarbių negamybinių aplinkos ir socialinių funkcijų.** Be kita ko, miškai reguliuoja vandens ciklą, gerina oro kokybę ir sugeria anglies dioksidą. Jie taip pat yra daugelio rūšių, įskaitant daugelį nykstančių rūšių, buveinės ir daugelio vietos bendruomenių, įskaitant čiabuvius, namai. Per pastaruosius kelis dešimtmečius nuolat stiprėjo spaudimas įgyvendinti negamybines miškų funkcijas, be to, visame pasaulyje auga autentiškos laukinės gamtos poreikis. Dėl šio veiksnių derinio griežta miškų apsauga tapo vienu iš pasaulio visuomenės prioritetų.

Šiuo metu miškų tipų įvairovė yra neregėto masto – nuo vietinių atogrąžų miškų ir pakrančių mangrovių iki vidutinio klimato juostos miškų ir subarktinų borealinių miškų. **Svarstant apie tolesnį teisės aktų, kuriais siekiama geriau apsaugoti pasaulio miškus, rengimą, vienas iš pagrindinių aspektų, į kuriuos visuomet būtina atsižvelgti, – tai įvairovė. Priimami sprendimai būtinai turi atspindėti šią įvairovę.** Būtų beveik neįmanoma rasti vieną universalų sprendimą, tinkantį visų rūšių miško medynams. Vienas gana neigiamas pastebėjimas susijęs su šia situacija, būtent tai, kad spaudimas miškams stiprėja įvairiose geografinėse zonose, dėl to šie miškai palaipsniui alinami ir tai dažnai lemia jų išnykimą. Vien 1990–2016 m. dėl žmogaus veiklos pasaulyje buvo prarasta 1,3 mln. kvadratinų kilometrų miško, – tai reiškia, kad kas valandą pranyksta 800 futbolo laukų plotas. Komisijos komunikate dėl miškų naikinimo COM(2008)645 *final* nustatytas tikslas, t. y. iki 2020 m. bendrą atogrąžų miškų naikinimą sumažinti 50 proc., veikiausiai nebus pasiektas. Tuo pat metu mūsų ryšys su miškais gali būti vertinamas kaip žmonijos kultūrinio brandumo atspindys.

Didelio masto miškų naikinimas ir alinimas daugiausia vyksta atogrąžų miškuose. Pavyzdžiui, mangrovės kadaise sudarė daugiau kaip 75 proc. atogrąžų pakrančių, o šiandien daugiau nei pusė jų sunaikinta, daugiausia dėl statybų, akvakultūros, taršos ir netvaraus ūkininkavimo. Amazonė, kuri dėl savo dydžio yra viena iš prioritetinių pasaulio miškų apsaugos teritorijų, patiria didžiulį spaudimą dėl Brazilijos vyriausybės *de facto* remiamo miškų naikinimo ir dėl to, kad 2019 m., palyginti su praėjusiais metais, 50 proc. padaugėjo tyčinių gaisrų. Atogrąžų miškai sudaro didelę teritorijos, kurioje tradiciškai gyvena čiabuvių tautos, dalį. Joms priklauso arba jos valdo 35 proc. vietinių, ypač tropinių, miškų. Be to, tyrimai rodo, kad miškų naikinimo rodikliai čiabuvių teritorijose, kuriose veikia tradiciškai nusistovėjusios žemės valdymo sistemos, yra du–tris kartus mažesni nei kitose teritorijose¹.

Atsižvelgiant į svarbų teigiamą vietos atogrąžų miškų vaidmenį, taip pat reikėtų pabrėžti, kad naujai apsodinti miškai negali visiškai pakeisti vietinių miškų, kuriuose esama didelių anglies sancaupų ir kuriems būdingas didelis amžius, unikalios ekologinės savybės ir aukščiausias biologinės įvairovės lygis. Be to, kaip rodo pirmiau minėtų mangrovių pavyzdys, daugeliu atvejų sunaikintų vietinių miškų atkurti neįmanoma.

¹ DING, Helen ir kiti. *Climate Benefits, Tenure Costs. The Economic Case For Securing Indigenous Land Rights in the Amazon*. Pasaulio išteklių institutas, 2016 m. spalio mėn. p. 98. Paskelbta: https://wriorg.s3.amazonaws.com/s3fs-public/Climate_Benefits_Tenure_Costs.pdf.

Tačiau, nepaisant nerimą keliančio už Europos ribų esančių miškų problemų masto, reikėtų pabrėžti, kad **miškų būklė Europos Sąjungoje taip pat nėra patenkinama, ir, nepaisant didėjančio visuomenės spaudimo įgyvendinti negamybines miškų funkcijas, jų kokybė ilgainiui blogėja**. Europos miškai nėra apsaugoti nuo esminių miškams visame pasaulyje būdingų problemų, t. y. miškų naikinimo ir neteisėtos medienos ruošos. Daugelyje Europos vietovių jų valdymas taip pat yra nepatenkinamas².

Kaip minėta anksčiau, miškai yra daugelio nykstančių rūšių, įskaitant tas, kurioms gresia didžiausias pavojus, buveinės. **Todėl miškų naikinimas yra viena iš pagrindinių pasaulio biologinės įvairovės nykimo, kuris šiuo metu vyksta precedento neturintiu greičiu, priežasčių**³. Taigi pasaulis praranda ne tik augalų rūšis, bet ir nerimą keliantį kiekį gyvūnų rūšių – kai kurios iš jų, dažnai gyvenančios atogrąžų miškuose, buvo išnaikintos žmonių dar prieš jas atrandant ir suteikiant joms pavadinimą. Atogrąžų miško augalai, sudarantys tik 7 proc. pasaulio augalijos, tam tikra prasme yra pasaulio vaistinė; daugiau kaip ketvirtadalis šiuolaikinių vaistų, kurių vertė – 100 mlrd. EUR per metus, gaminami iš atogrąžų miškų augalų. Be to, biologinės įvairovės nykimas neapsiriboja rūšimis, tiesiogiai susijusiomis su miškais. To pavyzdys – pirmiau minėtos mangrovės, kurios atlieka svarbų vaidmenį apsaugant koralų rifus, nes kaupia maistines medžiagas ir nuosėdas ir apsaugo nuo šiluminio ir fotooksidacinio streso.

Didelė dalis **paruoštos medienos naudojama kurui**, o daugelyje besivystančių šalių malkos yra svarbiausias miškininkystės produktas; pavyzdžiui, Afrikoje į pietus nuo Sacharos 80 proc. gyventojų vis dar naudoja medieną maistui gaminti. Tuo pat metu tikimasi, kad malkų paklausa didės ir iki 2030 m. nuo šio kuro šaltinio priklausys 2.8 mlrd. žmonių, palyginti su 2 mlrd. šiuo metu. Tačiau teritorijos, kurioms labiausiai gresia miškų naikinimas, taip pat yra tos teritorijos, kuriose saulėtų valandų skaičius per metus yra didžiausias, todėl galima laipsniškai pereiti prie atsinaujinančiųjų energijos šaltinių.

Miškų naikinimo poveikis klimato kaitai taip pat labai svarbus. Šiltnamio efektą sukeliančios dujos, išmetamos dėl žemės naudojimo ir žemės naudojimo keitimo, visų pirma susijusio su miškų naikinimu, sudaro beveik 12 proc. viso išmetamų teršalų kiekio, todėl jos yra antra pagal svarbą klimato kaitos priežastis po iškastinio kuro deginimo. Be medienos ruošos, pagrindinė miškų naikinimo priežastis yra žemės ūkio veikla iškirsto miško žemėje. Žemės ūkis atsakingas už 80 proc. visame pasaulyje sunaikinamų miškų, iš jų 48 proc. sudaro natūrinis ūkininkavimas ir 32 proc. – komercinis žemės ūkis; kitos miškų naikinimo priežastys yra medienos ruošą (14 proc.), medžio anglies gamyba (5 proc.), miestų plėtra, infrastruktūros vystymas ir kasyba. Be to, jau esanti žemės ūkio paskirties žemė dažnai valdoma netinkamai, dėl to mažėja dirvožemio derlingumas ir atsiranda paskatų naikinti miškus, siekiant sukurti naujus žemės ūkio veiklos plotus. Pati Europos Sąjunga, kaip importuotoja, tiesiogiai dalyvauja tarptautinėje prekyboje produktais, susijusiais su miškų naikinimu, kaip antai alyvpalmių aliejumi, mėsa, soja, kakava, kukurūzais, mediena ir kaučiuku, įskaitant perdirbtus produktus ar paslaugas, ir jai tenka 10 proc. viso pasaulio suvartojamo šių produktų kiekio.

Svarstant, kokia kryptimi miškų apsauga turėtų pasukti ateityje, negalima nepaisyti šiuo metu

² Žr. FERN. *EU forests in danger. Forest protection starts in our backyard* [internete]. FERN. 2019 m. vasario mėn. Paskelbta: https://www.fern.org/fileadmin/uploads/fern/Documents/EU_forests_in_danger_Feb_2019.pdf.

³ Remiantis šia ataskaita, išnykimas gresia maždaug 1 mln. gyvūnų ir augalų rūšių. IPBES. *Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services*. [internete] IPBES, 2019. Paskelbta: <https://ipbes.net/global-assessment>

miškams tenkančios gamybinės funkcijos. Todėl reikėtų imtis priemonių, kurios palengvintų teisingą perėjimą prie tvaresnių ūkininkavimo formų. **Taigi, atsižvelgiant į dabartinę netvarią miško žemės naudojimo formą, lemiančią miškų naikinimą ir alinimą, reikia ieškoti alternatyvių pragyvenimo šaltinių tiems, kurie yra priklausomi nuo miškų ar žemės ūkio paskirties žemės, kuri dažnai plečiasi į miškus.** Atsižvelgiant į jau minėtus dažnėjančius visų pirma išsivysčiusių šalių gyventojų raginimus didinti negamybinį miškų naudojimą, teigiamą ekonominį postūmį šia linkme galima suteikti remiant ir toliau plėtojant gamtą saugantį turizmą – tai taip pat sukurtų alternatyvių būdų užsidirbti pragyvenimui miškų teritorijose. Šiuo metu miškai yra pragyvenimo ir pajamų šaltinis maždaug 25 proc. pasaulio gyventojų ir jų naikinimas turi skaudžių pasekmių pažeidžiamiausių žmonių, įskaitant nuo miškų ekosistemų labai priklausančius čiabuvius, pragyvenimo šaltiniams. Be to, apsaugant esamus miškus ir tvariai didinant miškų plotą galima užtikrinti pragyvenimo šaltinį, padidinti vietos bendruomenių pajamas ir sudaryti sąlygas plėtoti tvarią bioekonomiką. Šiuo atžvilgiu miškai yra daug žadantis ekologiškas ekonomikos sektorius, turintis potencialą visame pasaulyje sukurti 10–16 mln. tvarių ir deramų darbo vietų. Taip pat reikia atsižvelgti į ypatingą moterų vaidmenį miškų apsaugos⁴ srityje. Nors miškų alinimas kenkia ištisoms bendruomenėms, kurios yra priklausomos nuo miškų, su miškais susijusių išteklių praradimas paprastai yra ypač didelė našta moterims, kurios šiuos išteklius naudoja rūpindamosi savo šeimomis.

Daugelyje šalių miškų naikinimas taip pat susijęs su tinkamos politikos (pavyzdžiui, žemės naudojimo planavimo) trūkumu, neaiškiais nuosavybės santykiais ir kitomis teisėmis į žemę, prastu valdymu ir teisės aktų vykdymo užtikrinimu, neteisėta veikla ir nepakankamomis investicijomis į tvarią miškotvarką. 86 proc. pasaulio miškų yra valstybės nuosavybė, tačiau praktiškai apie 60 proc. žemės ir išteklių visame pasaulyje yra valdoma remiantis paprotinėmis taisyklėmis, – iš jų oficialiai pripažinta yra mažiau nei penktadalis. Tinkamos administracinės ir teisinės priemonės, pvz., strateginės priemonės, tokios kaip teritorinė apsauga, kuriomis siekiama išsaugoti vientisumą ir užkirsti kelią teritorijos susiskaidymui bei netvarioms miškotvarkos formoms, yra būtina sąlyga siekiant išsaugoti natūralias miškų funkcijas.

Tvarios miškotvarkos sertifikavimo schemas taip pat galėtų atlikti svarbų teigiamą vaidmenį racionalizuojant ekonominį miškų išnaudojimą, jei jų pagrindinis tikslas – kovoti su miškų naikinimu, o ne dažnai prieštaringi komerciniai ir kiti interesai. Šiuo atžvilgiu, deja, reikia pažymėti, kad dabartinės sertifikavimo formos dažnai yra nesėkmingos ir neatitinka nustatytų tikslų⁵.

Rengiant šią ataskaitą buvo remiamasi Komisijos komunikatu COM(2019)352 *final*. Šiame dokumente, be kita ko, nustatyti penki ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimo prioritetai. Nors šį komunikatą galima laikyti teisingu pirmuoju žingsniu, reikėtų taip pat pažymėti, kad visas dokumentas yra nepakankamai plataus užmojo ir dažnai pernelyg abstraktus kai kuriais savo pasiūlymais, atsižvelgiant į miškų atliekamų funkcijų svarbą ir būtinybę juos veiksmingai apsaugoti.

⁴ Žr., pvz., FAO. *Women in Forestry: Challenges and Opportunities* [internete]. 2014. Paskelbta: <http://www.fao.org/3/a-i3924e.pdf>, arba GEF. *Climate change calls for a greater role of women in forest management* [internete]. GEF. Pranešimas spaudai. 2011 m. kovo 1 d. Paskelbta: <https://www.thegef.org/news/climate-change-calls-greater-role-women-forest-management>.

⁵ CONNIFF, Richard. *Greenwashed Timber: How Sustainable Forest Certification Has Failed* [internete]. Jeilio universiteto Miškininkystės ir aplinkos studijų mokykla, 2018 m. vasario mėn. Paskelbta: <https://e360.yale.edu/features/greenwashed-timber-how-sustainable-forest-certification-has-failed>

Nustatant problemas ir po to imantis atitinkamų priemonių pasaulio miškams apsaugoti, į pradinius svarstymus reikėtų įtraukti siekį patikslinti ir suderinti atitinkamų terminų apibrėžtis. Dabartinės apibrėžtys, kurias priėmė atitinkamos tarptautinės miškotvarkos institucijos, nepaisant pirmiau nurodyto reikšmingo skirtumo tarp vietinių miškų ir atkurtų miškų, dažnai yra labai techninio pobūdžio ir nepakankamai aprėpia skirtumą tarp vietinių miškų, atkurtų miškų, taigi ir miškų medynų. Dėl to galiausiai gali atsirasti labai didelių iškreipimų, susijusių su atskirų vietovių dydžiu ir kitais miško duomenimis, o tai gali sutrukdyti imtis tinkamų ir veiksmingų taisomųjų veiksmų. Būtent miškų ekspertų ir miško ekologijos ekspertų įgūdžiai, jų turimi finansiniai ištekliai ir tarptautinė įtaka sudaro sąlygas ES atlikti svarbų ir teigiamą vaidmenį saugant pasaulio miškus. Pateiktu pranešimo projektu siekiama atsižvelgti į visus šiuos aspektus.